

Jóhannus E. Hansen, lögfróðingur um viðgerð av oljuvinnu

Mugu fáa breiða politiska semju um oljuvinnu

-Tað er ómetaliga týðningarmikið, at vit fáa eina breiða politiska semju, tá vit fara at stinga út í kortið ein komandi oljupolitik. Hetta hevur nógv at siga fyri okkum men eisini fyri oljufeløgin, sum helst síggja, at tað ikki verða gjørdar broytingar í heilum. Tað heldur Jóhannus Egholm Hansen, lögfróðingur, sum herfyri gav út rit við viðmerkingum til uppskotið til oljuvinnu.

JAN MULLER

Ein av teimum, sum gjølla hevur gjøgnumgengið frágreiðingina hjá Oljuraðleggingarnevndini um framtíðar oljumenningina í Føroyum og harvið eisini kunnað seg við uppskotið til ta oljuvinnu, sum er til viðgerðar í tinguini í dag er føroyski advokaturin Jóhannus Egholm Hansen. Hann starvast í dag hjá danska sakkfóravirkinum „Andreassen & Partners“, sum hann eisini er eigan av. Nú um dagarnar lat hann ur hondum eina frágreiðing við einum samandratti av frágreiðingini hjá Oljuraðleggingarnevndini saman við viðmerkingum til uppskotið til kolvetnislog. Hetta hevur hann gjørt í samstarvi við skotsku advokaturin Cameron McKenna. Í henni verður nógv uppi í oljuvinnu bæði vegna oljufeløg og stjórnrunt um í heiminum.

Sosialurin hevur tosað við Jóhannus Egholm Hansen og spurdu vit hann, hvat hann heldur um tað arbeiði, sum Oljuraðleggingarnevndin hevur latið ur hondum.

Lættur læsnaður

Hann heldur, at frágreiðing er ikki bert ætlað professionellum at lesa og brúka. Hon er lætt at lesa, og tað ber prógv um, at hvør maður kann lesa hana.

-Hetta haldi eg er gott. Oljufeløgin leggja allarstørst dent á, at treytr og reglur ikki verða broytt í heilum, tá tey eru farin í gongd. Fær oljuvinnan ikki eina breiða undirtøku bæði politiskt og manna millum, so fær tú ikki tann stabilitet, sum er neyðugur í hesi vinnu. Vit hava nógv ringar royndir frá fiskivinnuni, sum ikki eiga at endurtaka seg í eini komandi oljuvinnu. Heldur eiga vit at læra av hesum.

Ti heldur Jóhannus Egholm Hansen, at tað er sera gott, at ein og hvør er førur fyri at lesa frágreiðingina, harvið fáa øll tann neyðuga kunneikan, og tú sleppur undan misskiljingum.

Men er henda frágreiðing eitt nóg gott grundarlag til at kunna „leypa út“ í hesa nýggju vinnu?

Útbjóðingin avgerandi

-Talan er um eina rammulóg. Størsti parturin ella tann týðandi parturin av arbeiðinum er eftir, nevniliga at gera sjálvstýringartilfarir og treytr og reglur í sambandi Tær standardtreytr, sum ganga inn í loyvi, koma at vera við í útbjóðingartilfarinum og sum verður lagt fyri lógtíngið til kunningar. Hetta heldur Jóhannus E. Hansen vera eitt rættiliga krevjandi arbeiði og kanska enn størri enn tað, sum longu er gjørt.

Tá so útbjóðingartilfarir verður verið og umsóknir eru komnar inn, skulu mynduleikarnir til at tosa við oljufeløgin um tær treytr, sum ikki eru standardtreytr men individuellar. Eisini har meti eg, at tað liggur ein ómetaliga stór arbeiðsuppgáva fyri framman. Úttan so at tú standardiserar hetta nóg rokið eg við, at arbeiðstrystid á oljufyriritingina verður sera stórt.

Mugu fáa sakkøna hjálp í útláðinum eisini

Hvussu heldur Jóhannus E. Hansen føroyingar eru fyri tað sakkønum fólk á teimum ymsu økjum, nú tá vit skulu til at samráðast um treytr ol við oljufeløgin, sum hava nógv serkøn fólk og drúgar royndir?

-Um ikki føroyingar velja at keypa sær sakkøna hjálp, her hugs eg um landsstýrið og oljufyriritingina, tvs. lögfróðing, jarðfróðing og búskaparfróðing innan oljuvinnu og gjalda tað hetta kostar, so kannu vit lættliga verða latnir ur. Tað er eingin loyna, at oljufeløgin eru sera professionell og eru von at samráðast alla staðni kring heim. Fyri tey er talan fyrst og fremst um eina kommerciella í-løgu, og eru mogleikar fyr at fáa fyrirumir, so taka tey teir.

Jóhannus E. Hansen heldur

ur tí, at vit føroyingar næstan ikki kunnu keypa ekspertisuna av dyra í byrjanini av hesum útviklinginum - til ein so sjálvur hevur fingið eina nóg stóra vitan og royndir.

Longu eftir í útbjóðingartilfarir verða vit betri fyri. Men til í útbjóðingartilfarir eiga vit at fáa ta ekspertisuna vit kunnu. Oljufyriritingin hevur gjørt nógv burur ur at útbúva sín egnu fólk. M.a. hevur Herólfr Joensen, sum nú er leiðari, verið gjøgnum eina útbúvgingarspursmál, men teir eru so fámentir í mun til tað oljufeløgin kunnu gera. Ti er tað ómánnaverk at fara undir eina fyrstu útbjóðing uttan eisini at brúka serfróðing uttanfrá.

Tíðarætlanin kann halda

Uppá fyrispurning um hann heldur vit klára at halda ætlaðu tíðarætlanina sigur Jóhannus Hansen, at ganga vit út frá, at uppskotið til oljulong verður samtykt í nókunlunda tí skapi tað er í dag, so kunnu vit fáa eina útbjóðing á vári 98 ella kanska miðskeiðis í árinum. Men verður lógin ikki samtykt fyrr enn í februar ella seinni í 98, so er ivasamt, um vit megna at hava eina útbjóðingarrundu klára í 98.

Týðningarmikið við politiskari viðgerð

Hóast forarbeiðið undir lógaruppskotið er bæði gott og nógv, so heldur Jóhannus Hansen, at politikararnir skulu gera sær sínar egnu tankar.

-Eg skal víðganga, at lógaruppskotið er væl gjøgnumarbeiðt, men vit mugu ikki gloyma, at hetta er ikki eitt politiskt verk men nakkað, sum embætismenn hava greitt úr hondum.

-Sum politikari eigur ein at hugsa seg væl um, áðrenn man sigur ja ella nei til tað, sum liggur á bordinum. Tað er einki í vegin fyri, at ein krevur broytingar ella partvisar broytingar í lógaruppskotið.

Vittgangandi heimildir til landsstýrið

-Sær tú fyrri tær viðurskipti í hesum uppskoti, sum kundu verid áðrvísi?

-Tað er illt at siga, men ein eigur at leggja sær í geyma, at lógaruppskotið gevur rættiliga vittgangandi heimildir til landsstýrið. Spurningurin er, um lógtíngið ynskir tað. Samanbera vit við Noreg, so eru tað har oljufyriritingin og stjórnin, sum koyra hesi malini. Tað er ikki so, at hvørja ferð tú vil hava ein spurning upp at venda, at hann so skal leggjast fyrir tingið. Tað vil eisini vera ov tungt at arbeiða, um allir spurningar skulu vendast í lógtínginum. Men hartrá og so til at geva so vittgangandi heimildir til landsstýrið, sum lógaruppskotið leggur upp til, er nakkað, sum tingmenn mugu taka støðu til, og tað er ikki víst, at teir halda tað vera beint.

Jóhannus Hansen vísir eisini á, at tað er ein spurningur, um oljuraðleggingarnevndin hevur tikið hædd fyri øllum til, sum politíkararnir kanska vildu ynskt at fingið við.

Tað kunnu so eisini vera ivamál, sum ein má taka støðu til og greiða. Eitt nú eru í grein 41 í lógin á seitar upphæddir um, hvat ein eigur av einum offshoréubúnaði kann koma at hetta fyr. Har broytr ein uppá tær upphæddir, sum annars eru ásettir í sjólógin. Spurningurin er, um ein kann gera hetta, tí sjólógin er ikki føroyskt sermál. Ti er tað spurningurin, um tingið hevur heimild til at broyta uppá innihaldið í sjólógin gjøgnum lóg um oljuvirksemi. Eg meini avgjørt, at lógtíngið skal hugsa seg væl um og at vera rættstítt yvirfyri slíkum. Fær tú ikki breiða semju um hetta, so fær tú trupulleikar fram-yvir.

Vit spurdu Jóhannus Hansen, um hann hevði verið nøgdur við verandi lógaruppskoti, um hann umboðaði eitt utlendskt oljufelag?

-Tað er eingin ivi um, at

oljufeløgin fóla at serliga ábyrgdin fyri einumhvørjum skaða, sum hendir, er rættiliga strong.

-Er tað skilgott av okkum at gera tað?

-Eg trúgvi ikki, at tað verður hetta, sum fer at halda oljufeløgnum aftur við at fara inn í føroyska økið. Oljufeløgin eru mest áhugað í, hvussu treytr og reglur verða í sambandi við eina útbjóðing og síðani, hvørji øki verða boðin út ella hvørji ikki verða við í eini útbjóðing.

Økini eru týðningarmikið

Oljufeløgin ynskja sjálvandi at taka utgansstøði í tí øki, har tey vita, at olja er, meðan føroyingar kanska kunnu hava onnur áhugamál. Velja føroyingar ella verða teir tvíngaðir til tess orsakað av marknaðosemju, at halda ein part av teimum mest áhugaverdu økjum uttan fyrri, kann tað koma aftur um brekku seinni.

Jóhannus Hansen heldur ikki, at føroyingar fáa nógvar tjansir, soleiðis at skilja, at fevnir fyrsta útbjóðing bara um nokur litu áhugaverd øki, og oljufeløgin einki finna har eftir nokrum árum, so er vandi fyrri, at áhugin fyri 2. útbjóðingartilfarum verður nógv minni.

-Tað hevði sjálvandi verið best, um marknatætan varð loyst, áðrenn 1. útbjóðing varð lýst, men lógaruppskotið og skipanin eru bygd upp soleiðis at tú kanst byrja eina útbjóðing, sjálvst um marknatætan ikki er loyst.

Hann ivast ikki í, at áhugin er tilsteðar hjá oljufeløgnum at vera við í eini 1. útbjóðingarrundu, men hon kann sum sæt lættliga kólna, um ein velur at halda tey mest áhugaverdu økini uttanfyri og ein so letur oljufeløgin leita í fleiri ár uttan at finna nakkað.

Lættin við Føroyar setir stór Krøv

Jóhannus E. Hansen grundgevir hetta við, at krøvini

til at leita her um okkara leiðir eru rættiliga stór, og tað eru ikki nógv oljufeløg, sum hava orkuna, bæði figgarliga og tekniskt at leita á slíkum dýpum og umhvørv.

Hvat viðvíkur ávirkanini, sum henda vinna fer at hava á føroyska samfelagið, so heldur Jóhannus Hansen, at føroyingar avgera í stóran mun sjálvir, hvussu stóra ávirkan henda vinna skal hava á samfelagið. Føroyingar hava í lógaruppskotið lagt upp til, at høvudsreglan skal vera, at oljan verður tikið upp í Føroyum, og deils at føroyska arbeiðsmegi og tænaustveitingar skulu brúkast. Hvønn mun tað skal gerast er upp til føroyingar sjálvir. Ein kann sleppa undan øllum teimum vansunum, sum standast av at fáa oljuna til lands í Føroyum við at føra hana áðrastáðni. Men tað hevur so eisini aðrar fyrirumir at føra hana í land. At ein skal brúka føroyska arbeiðsmegi er í sær sjálvum skilgott, men ein skal ansa eftir, at ein ikki dreinar aðrar vinnur fyri arbeiðsmegi, tí so fær tað beinleiðis ávirkan á samfelagið.

Verður ein rimulig javnvæg í teimum krøvum, sum verða sett yvirfyri oljufeløgnum, hvussu føroyska arbeiðsmegi og tænaustveitingar skulu vera í Føroyum, verður árinid á føroyska vinnulívið annars ikki so stórt.

Mest umráðandi í øllum hesum heldur Jóhannus Egholm Hansen er at finna eina breiða politiska semju. Fær tú ikki hana, so fær tú heldur ikki tann neyðuga fríðin um eina vinnu, sum er so stór.

Oljufeløgin mótpartur og samstarvspartnari

Vit spurdu Jóhannus Hansen um vit eiga at meta oljufeløgin sum ein mótpartur ella samarbeiðspartur?

-Tá tað kemur til tað kommerciella er eingin ivi um, at tey eru mótpartur. Men tey stóru oljufeløgin eru hoast alt so mikið professionell, at tey eru væl-

Jóhannus Egholm Hansen, lögfróðingur heldur tað vera umráðandi, at politikararnir gera sær sínar egnu tankar um oljumenningina og ikki bara siga ja til tað embætisfólk elgja fyrri teir

Kvinnurnar fáa ikki arbeiði

Arbeidsloysið hmilum menn er eftir einum ári minnað heilt nógv, men verri gongur hjá kvinnunum at sleppa aftur í arbeiði

RANDI JACOBSEN

Talið av fólki, sum standa skrásett sum tók á arbeiðsmarknaðinum, er eftir ein-

um ári minnað úr 1637 niður í 1195 fólk. Tað er í flestu bygdam, at fleiri fólk nú aftur eru í vinnu.

Heita stendur at lesa í nýggjastu Hagtíðindum, og tölmi eru uppgjørd, eftir at tríði arsfjórðingur var úti. Men tölmi yvir arbeiðs-

vitandi um, at bera tey seg illoyalt ella óhóskandi at, so hevur tað ikki bara skaðiliga ávirkan í teirra víðurskiftum mótvegis Føroyum. Tað hevur eisini ta ávirkan, at onnur lond vilja taka hetta til eftirtekar.

-Tað, sum ein skal vera varugur við, er, tá ein kemur longur fram í utviklinginum, har oljan verður tikin upp í Norðsjónum siggia vit, at tað eru fleiri smá oljufeløg, sum bjóða seg til at útvinna teir síðstu droparnar úr feltum, sum tey stóru feløgini hava slept. Har kann tað so vera góð grund til yvirfyri teimum smærri oljufeløgum, sum ein ikki kennir so nógv til, at vera varugur við, hvat tu gevur teimum av sømdum, og at tu fyrst og fremst tryggjar teg sjálfan búskaparlíga, aðrenn tú gevur teimum loyvi.

Helst stør og sterk oljufeløg
Ligga vit at loyva nógvum

oljufeløgum at leita ella satsa uppá nøkur?

-Eg haldi, at vit eiga at leita eftir olju á storum dypum. Gevur tú loyvi til nøkur feløg, sum ikki eru før fyri at lyfta uppgávuna. Tað eru nevnliga ikki nøg oljufeløg, sum hava royndir at leita eftir olju á storum dypum. Gevur tú loyvi til nøkur feløg, sum ikki eru før fyri at fullføra uppgávuna, og tey mugu sleppa endanum á hálfvart leið, tá kann tað hava óhepnar fylgjur fyri alla leitigongdina sum heild.

Borið okkum rætt at

Tað undrar annars Jóhannus Hansen, at tað hevur eydnast føroyingum at skapa so stóran áhuga fyri føroyska okinum uttan at hava nakra serliga markaðarløving av Føroyum sum oljuoki.

Hann heldur annars, at føroyingar sum heild hava borið seg rætt at við tí máta, sum ein hevur taklað allar oljuproblematikkir uppá

eitt nú við ikki at fara út í nakrar stórar ilögur, aðrenn ein veit nakað við vissu Eisini heldur hann, at tann skrivning og upplýsingin sum hevur verið um hesa vinnu við vansom og fyrimunum, hevur gagnað føroysku sakimi at vit eru blivur varugir við vandanar samtíðis sum vit hava fingið oljufeløgini at venda eyguni henda vegin.

Uttan fyri ES

Nú situr Jóhannus Hansen í Danmark og arbeiðir. Ser hann okkara støðu at vera uttan fyri ES sum ein fyrimin í framtíðini!

-Tað eru tvey øki, sum ES-rætturin hevur rættiliga stóra ávirkan á londini, sum eru limir í ES. Tað er kappingarløggávan og harundi eisini spurningurin um at kunna aleggja oljuvinnuni at brúka føroyska arbeiðsmegi og tænastur. Tað hevði ein ikki kunnað, um vit voru limir í ES.

Jóhannus Hansen heldur ikki, at føroyingar eiga at bera ótta fyri, at eitt nú Alf Møller skal fáa sersømdi framum onnur oljufeløg sambandi við ta avtalu, sum er gjørd við Danmark. Tí tað fara onnur oljufeløg í ES ikki at góðtaka. Har fevnir kappingarløggávan jú um øll limalondini.

-Eg meini annars, at vit yvirtulka hesa avtaluna. Og sjálvt um nakað slíkt varð gjørt, so hevði hetta verið í stríð við ES-reglur.

Eg eri sannførdur um, at hvørki danska stjórnin ella danskar fyritøkur kunnu seta fram krav um sersømdir, tí tey sum sagt tá koma í stríð við ES-løggávuna.

Jóhannus Hansen heldur eisini, at tað er rættiliga naturligt av føroyingum at lyggja eftir, hvussu danir og norðmenn arbeiða.

Annars haldi eg vit hava lyndi til at siggja spökisli alla staðni, har danir eru uppi í leikinum. Eg haldi ikki, at alt sum danir gera, er so útspekulerað, sum tað ofta verður gjørt til.

Jóhannus Hansen heldur, at føroyingar kunnu hava fyrimunir av at biða við at taka stigðu til, um ein ynskir at vera við í nokrum stórra felagsskapi so sum ES, til ein veit, hvat ein leitir visir.

leys hava nakrar slagsiður, og ein av teimum er, at nú eru meira enn tvær ferðir so nógvur kvinnur sum menn arbeiðsleysar.

Tað er ikki nýtt, at arbeiðsleysu kvinnurnar eru í meirluta. 1. november í fjør stóðu 980 kvinnur skrásett- ar sum tøkur og 657 menn.

Nú 1. november var talið av arbeiðstøkum monnum minnað heilt niður í 383, men framvegis eru 812 kvinnur tøkur á arbeiðsmarknaðinum.

Viot kunnu her nevna nakrar bygdir, hvussu ar-

beiðsloysið er býtt millum kynini.

Vestmanna: 18 kvinnur og 4 menn.

Runavik: 34 kvinjur og 13 menn.

Klákssvík: 68 kvinnur og 32 menn.

Gøta: 20 kvinnur og 0 menn.

Kollafjørður: 18 kvinnur og 5 menn.

Sørvágur: 21 kvinnur og 5 menn.

Míðvágur: 25 kvinnur og 6 menn.

Eiði: 22 kvinnur og 4 menn.

Fuglafjørður: 74 kvinnur og 17 menn.

Hetta kundi bent á minni arbeiði á fiskavirkjum, nú so nógvur fiskur fer óvirk- adur av landinum.

Ein orsök, also.

Færri og færri fáa útgjald frá ALS, men hagtølmi av- dúka, at tað nú finst ein stórir bólkur av arbeiðs- leysum, sum ikki fær frá ALS. Tey livað bara av for- sorgarhjálpi frá Almanna- stovuni. Hesi fólk eru nú 55 í tali, t.v.s. helvtin av teim- um í ALS.

ORGANDONOR

TAG
STILLING
SAMMEN MED
DINE
NÆRMESTE

DONORKORT

SUNDHEDSSTYRELSEN

DUPULT KONCERT

REGIN GUTTESEN

MARIA GUTTESEN

NORDIC BAND

ATGONGU-
MERKI Á KR. 120.-
FÁAST Í KUNNINGAR-
STOVUNI OG
Í 3-ÁRINUM.

ÍTRÓTTARHØLLIN Á HÁLSI
LEYGARDAGIN 29. NOV. KL. 20